



NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
DELEGATURA W RZESZOWIE

LRZ.410.12.5.2024

Pan
Marcin Lewandowski
Prezes
Miejskiego Przedsiębiorstwa Wodociągów
i Kanalizacji Sp. z o.o.
ul. Naruszewicza 18
35-505 Rzeszów

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

P/24/040 Postępowanie z olejami odpadowymi

I. Dane identyfikacyjne

Jednostka kontrolowana	Miejskie Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o.o. (MPWiK), 35-505 Rzeszów, ul. Naruszewicza 18.
Kierownik jednostki kontrolowanej	Marcin Lewandowski, Prezes Zarządu Spółki, od dnia 4 kwietnia 2024 r. W okresie objętym kontrolą funkcję kierownika jednostki poprzednio pełnili: Marek Ustrobiński, Prezes Zarządu Spółki, od dnia 19 lutego 2021 r. do dnia 3 kwietnia 2024 r., Robert Nęcza, Prezes Zarządu Spółki, od dnia 30 czerwca 2017 r. do dnia 12 października 2020 r. W okresie od dnia 13 października 2020 r. do dnia 18 lutego 2021 r. MPWiK reprezentował prokurent Robert Potoczny.
Zakres przedmiotowy kontroli	Przestrzeganie przepisów w zakresie gospodarki olejami odpadowymi.
Okres objęty kontrolą	Od dnia 1 stycznia 2020 r. do dnia 3 września 2024 r., z wykorzystaniem dowodów sporządzonych przed tym okresem.
Podstawa prawna podjęcia kontroli	Art. 2 ust. 2 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli ¹ .
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Rzeszowie
Kontroler	Wojciech Ostrowski, główny specjalista k.p., upoważnienie do kontroli nr LRZ/95/2024 z 29 lipca 2024 r. (akta kontroli str.2-6)

¹ Dz. U. z 2022 r. poz. 623, dalej: ustawa o NIK

II. Ocena ogólna² kontrolowanej działalności

OCENA OGÓLNA

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie prowadzenie przez MPWiK gospodarki olejami odpadowymi w okresie objętym kontrolą.

Uzasadnienie oceny ogólnej

MPWiK posiadało uregulowany stan formalno-prawny dotyczący gospodarki olejami odpadowymi i przestrzegało postanowień stosownych pozwoleń. W sposób prawidłowy prowadziło ewidencję odpadów olejowych oraz sporządzało sprawozdania w tym zakresie. MPWiK magazynowało wytworzone oleje odpadowe, spełniając wymogi określone w przepisach ustawy z dnia 14 grudnia 2012 r. *o odpadach*³ (uod) oraz rozporządzenia Ministra Gospodarki z dnia 5 października 2015 r. *w sprawie szczegółowego sposobu postępowania z olejami odpadowymi*⁴.

MPWiK nie dopełniło wynikającego z przepisów ustawy z dnia 9 marca 2017 r. *o systemie monitorowania drogowego i kolejowego przewozu towarów oraz obrotu paliwami opałowymi*⁵ (ustawa o systemie monitorowania) obowiązku zgłoszenia w systemie monitorowania drogowego i kolejowego przewozu towarów oraz obrotu paliwami opałowymi (SENT) wysyłki olejów odpadowych o masie przekraczającej 500 kg.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego oraz oceny częstkowej⁶ kontrolowanej działalności

OBSZAR

Przestrzeganie przepisów w zakresie gospodarki olejami odpadowymi.

Opis stanu faktycznego

1. W okresie objętym kontrolą MPWiK posiadało uregulowany stan formalno-prawny w zakresie gospodarki olejami odpadowymi.

Gospodarkę odpadami w jednostce regulowały następujące decyzje administracyjne:

- pozwolenie na wytworzenie odpadów w Zakładzie Uzdatniania Wody Zwiężczyca I i Zwiężczyca II udzielone przez Prezydenta Miasta Rzeszowa decyzją z dnia 3 lipca 2012 r.⁷ na okres 10 lat tj. do dnia 3 lipca 2022 r. W odniesieniu do olejów odpadowych w pozwoleniu określono następujące ilości dopuszczone do wytworzenia w ciągu roku: kod 13 01 10⁸ – 0,500 Mg, 13 02 05⁹ – 0,500 Mg, 13 02 06¹⁰ – 1,000 Mg – łącznie 2 Mg.
- pozwolenie na wytworzenie odpadów uwzględniające zezwolenie na przetwarzanie odpadów w Zakładzie Uzdatniania Wody udzielone przez Prezydenta Miasta Rzeszowa decyzją z dnia 29 lipca 2022 r.¹¹ na okres 10 lat,

² Najwyższa Izba Kontroli formułuje ocenę ogólną jako ocenę pozytywną, ocenę negatywną albo ocenę w formie opisowej.

³ Dz.U. z 2023 r. poz. 1587 ze zm.

⁴ Dz.U. poz. 1694.

⁵ Dz.U. z 2024 r. poz. 1218.

⁶ Oceny cząstkowe to oceny działalności w poszczególnych obszarach badań kontrolnych. Ocena cząstkowa może być sformułowana jako ocena pozytywna, ocena negatywna albo ocena w formie opisowej.

⁷ Decyzja znak SR.6221.11.2012. VI.

⁸ Mineralne oleje hydrauliczne niezawierające związków chlorowcoorganicznych.

⁹ Mineralne oleje silnikowe, przekładniowe i smarowe niezawierające związków chlorowcoorganicznych.

¹⁰ Syntetyczne oleje silnikowe, przekładniowe i smarowe.

¹¹ Decyzja znak SR-VI.6221.3.2022.

tj. do dnia 29 lipca 2032 r. W pozwoleniu zapisano rodzaje i ilości olejów odpadowych jak w uprzednio obowiązującym.

Wniosek o wydanie decyzji złożono w dniu 19 kwietnia 2022 r. W okresie od dnia 4 do 28 lipca 2022 r., tj. w okresie prowadzenia działalności bez pozwolenia, MPWiK nie wytworzył odpadów olejowych.

Zgodnie z postanowieniami art. 41a ust. 1 i 1a *uod* wydanie pozwolenia poprzedzone zostało kontrolami Podkarpackiego Wojewódzkiego Inspektora Ochrony Środowiska (PWIOŚ)¹² oraz Komendanta Miejskiego Państwowej Straży Pożarnej w Rzeszowie (KMPSP)¹³. W kontrolach stwierdzono spełnienie przez MPWiK wymagań określonych przepisami ochrony środowiska oraz ochrony przeciwpożarowej (w tym zgodność z warunkami ochrony przeciwpożarowej ustalonymi w operacie przeciwpożarowym)¹⁴.

- pozwolenie na wytwarzanie odpadów oraz zezwolenie na przetwarzanie odpadów w wyniku eksploatacji Oczyszczalni Ścieków w Rzeszowie udzielone przez Marszałka Województwa Podkarpackiego decyzją z dnia 20 stycznia 2016 r. obowiązującą do dnia 31 grudnia 2025 r.¹⁵. W odniesieniu do olejów odpadowych w pozwoleniu określono następujące ilości dopuszczone do wytworzenia w ciągu roku: kod 13 01 10 – 0,20 Mg, 13 01 11¹⁶ – 0,11 Mg, 13 02 05 – 6,00 Mg, 13 02 06 – 0,10 Mg – łącznie 6,41 Mg.

Powyższe pozwolenie zmienione zostało decyzją Marszałka Województwa Podkarpackiego z dnia 4 stycznia 2021 r. wydaną na wniosek MPWiK¹⁷ w celu m.in. dostosowania obowiązującej decyzji do przepisów prawa – art.14 ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. o *zmianie ustawy o odpadach oraz niektórych innych ustaw*¹⁸.

Wydanie pozwolenia poprzedzone zostało kontrolami PWIOŚ¹⁹ oraz KMPSP²⁰. W kontrolach tych stwierdzono spełnienie przez MPWiK wymagań określonych przepisami ochrony środowiska oraz ochrony przeciwpożarowej (w tym zgodność z warunkami ochrony przeciwpożarowej ustalonymi w operacie przeciwpożarowym).

W decyzji dopuszczono wytwarzanie w ciągu roku jedynie odpadów olejowych o kodzie 13 02 05 w ilości 6,00 Mg.

(akta kontroli str. 7-85, 130-131)

MPWiK na własny wniosek²¹ (pomimo, iż zgodnie z art. 51 *uod* wpis następuje z urzędu) wpisane zostało do rejestru bazy danych o produktach i opakowaniach oraz o gospodarce odpadami (BDO)²² pod numerem rejestrowym 000022197.

(akta kontroli str. 86-87)

¹² Postanowienie PWIOŚ WI.7060.49.2020.SŁ z dnia 1 lipca 2022 r.

¹³ Wnioski o przeprowadzenie kontroli z dnia 3 czerwca 2022 r.

¹⁴ Postanowienie KMPSP MZ.5268.9-5.22 z dnia 6 lipca 2022 r.

¹⁵ Decyzja znak OS-III.7221.48.2015.MM.

¹⁶ Syntetyczne oleje hydrauliczne niezawierające związków chlorowcoorganicznych.

¹⁷ Wniosek z dnia 31 lipca 2019 r., uzupełniony w dniu 28 lutego 2020 r.

¹⁸ Dz.U. z 2018 r. poz. 1592 ze zm.

¹⁹ Postanowienie PWIOŚ WI.7060.77.2020.AK z dnia 9 listopada 2020 r.

²⁰ Postanowienie KMPSP MZ.5585.27-2.20 z dnia 9 listopada 2020 r.

²¹ Wniosek o wpis do rejestru POŚ-6103/05/18 z dnia 5 czerwca 2018 r.

²² Zawiadomienie Marszałka Województwa Podkarpackiego OS-III.7245.116.157.2018.BC z dnia 22 czerwca 2018 r.

2. MPWiK przestrzegało warunków określonych w posiadanych decyzjach administracyjnych w zakresie rodzaju i ilości wytworzonych odpadów olejowych. Analiza ewidencji odpadów wykazała, iż w okresie objętym kontrolą w wyniku eksploatacji instalacji w Oczyszczalni Ścieków wytworzono odpady olejowe o kodzie 13 02 05 w ilościach nieprzekraczających określonych w pozwoleniu (6,00 Mg): w roku 2020 – 2,38 Mg, w roku 2021 – 2,06 Mg, w roku 2022 – 1,98 Mg, w roku 2023 – 1,62 Mg, a w roku 2024 (do dnia 31 sierpnia) – 1,66 Mg.

W Zakładzie Uzdatniania Wody w powyższych okresach nie wytworzono odpadów olejowych w związku z eksploatacją instalacji.

(akta kontroli str. 88-149)

W toku przeprowadzonych oględzin (opisanych w pkt 5 wystąpienia pokontrolnego) ustalono, iż w MPWiK przestrzegano zapisów pozwoleń w odniesieniu do miejsca i sposobu magazynowania odpadów olejowych (w szczelnie zamkniętych pojemnikach w magazynach odpadów niebezpiecznych), a także dalszego postępowania z tymi odpadami (przekazywanie uprawnionym podmiotom do odzysku lub w przypadku braku możliwości odzysku do unieszkodliwiania). Przestrzegano także zapisów operatów przeciwpożarowych dotyczących zabezpieczenia przeciwpożarowego magazynów odpadów niebezpiecznych.

Prowadzone w MPWiK kontrole PWIOŚ nie wykazały nieprawidłowości w wyżej wymienionym zakresie (pkt 6 wystąpienia pokontrolnego).

(akta kontroli str. 150-161)

3. W okresie objętym kontrolą MPWiK rzetelnie prowadziło ewidencję odpadów w odniesieniu do olejów odpadowych, stosownie do postanowień art. 67 i 69 *uod*.

Powyższe ustalono w oparciu o analizę wszystkich wpisów do kart ewidencji odpadów (łącznie 28) oraz kart przekazania odpadów dokonanych w 3 miejscach prowadzenia działalności: siedzibie MPWiK, Oczyszczalni Ścieków i Zakładzie Uzdatniania Wody. W okresie objętym kontrolą w MPWiK w instalacjach oraz poza instalacjami wytworzono oleje odpadowe o kodach 13 02 05, 13 02 06 oraz 13 02 08²³.

Porównanie ewidencji ilości odpadów wytworzonych oraz przekazanych nie wykazało rozbieżności.

W MPWiK przechowywano przez 5 lat dokumentację, na podstawie której sporządzano ewidencję odpadów.

MPWiK zawarło umowy na odbiór odpadów olejowych z 2 firmami: RAN-OIL Sp. z o.o. oraz REMONDIS Medison Rzeszów Sp. z o.o. MPWiK nie posiadał dokumentów potwierdzających ich status formalno-prawny w zakresie gospodarowania przejmowanymi odpadami. W umowie z RAN-OIL zapisano, że firma ta przekaże olej bezpośrednio do Konsorcjum Olejów Przetworzonych Organizacja Odzysku S.A w Jedliczu²⁴. W umowie z REMONDIS Medison Rzeszów Sp. z o.o. zleceniobiorca oświadczył, że posiada wymagane ważne zezwolenia na prowadzenie działalności w formie decyzji Marszałka Województwa Podkarpackiego²⁵. MPWiK nie posiadało informacji o sposobie ostatecznego odzysku lub unieszkodliwiania.

(akta kontroli str. 88-149, 162-198)

²³ Inne oleje silnikowe, przekładniowe i smarowe.

²⁴ Na stronie internetowej tej firmy <http://ranoil.pl/> podano, że jest ona przedstawicielem Nafty Jedlicze S.A. w Jedliczu, zajmuje się zbiórką oraz transportem olejów przetworzonych oraz posiada na taką działalność właściwe zezwolenia.

²⁵ M.in. zezwolenie na zbieranie i przetwarzanie odpadów wydane przez Marszałka Województwa Podkarpackiego OŚ-III.7221.26.2013.MM z dnia 23 października 2014 r. dla firmy EKO-TOP w Rzeszowie, którą firma ta przejęła. Załącznik do tej decyzji [Załączniki-do-decyzji-Rzeszow-2014-unieszkodliwianie1-16.pdf \(remondis-medison.pl\)](#) określający rodzaje i ilości odpadów przewidzianych do unieszkodliwiania obejmuje odpady o kodach 13 01 10, 13 02 05 oraz 13 02 06 wytwarzane przez MPWiK.

Zgodnie z wyjaśnieniami Prezesa Zarządu Spółki w MPWiK nie mieszano różnych rodzajów olejów odpadowych ani z innymi odpadami niebezpiecznymi.

Ponadto, Prezes Zarządu Spółki wyjaśnił, że w związku z brakiem uregulowań ogólnych masę olejów odpadowych określano stosując przelicznik 1litr = 0,8 kg, przyjęty przez firmy zajmujące się skupem olejów odpadowych.

(akta kontroli str. 199-200)

MPWiK nie dokonywało zgłoszenia w systemie monitorowania drogowego i kolejowego przewozu towarów oraz obrotu paliwami opałowymi (SENT) nadania przesyłki olejów odpadowych o masie przekraczającej 500 kg, do czego, jako podmiot wysyłający, było zobowiązane w myśl art. 5 ust.1 *ustawy o systemie monitorowania*. (szczegółowy opis w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*)

(akta kontroli str. 199-200)

4. Roczne sprawozdania o wytworzonych odpadach i o gospodarowaniu odpadami w odniesieniu do olejów odpadowych sporządzane przez MPWiK były zgodne z ewidencją i terminowo składane do Marszałka Województwa Podkarpackiego. Do sprawozdań nie składano korekt w zakresie danych o olejach odpadowych.

Zgodnie z ewidencją oraz sprawozdaniami w kolejnych latach objętych kontrolą w MPWiK wytworzono następujące ilości odpadów olejowych:

- w roku 2020 - odpady o kodzie 13 02 05: 2,280 Mg w instalacji i 0,020 Mg poza instalacją,
- w roku 2021 – odpady o kodzie 13 02 05: 2,060 Mg w instalacji i 0,450 Mg poza instalacją oraz 13 02 06: 0,370 Mg poza instalacją,
- w roku 2022 – odpady o kodzie 13 02 05: 1,98 Mg w instalacji i 0,100 Mg poza instalacją oraz 13 02 06: 0,700 Mg poza instalacją,
- w roku 2023 – odpady o kodzie 13 02 05: 1,620 Mg w instalacji i 0,225 Mg poza instalacją oraz 13 02 08: 0,320 Mg poza instalacją.

Sprawozdanie za rok 2020 złożone zostało w dniu 5 marca 2021 r. i zatwierdzone w dniu 6 kwietnia 2021 r. Sprawozdanie za rok 2021 złożono w dniu 14 stycznia 2022 r. i zatwierdzono w dniu 6 kwietnia 2022 r. Sprawozdanie za rok 2022 złożono w dniu 15 marca 2023 r. i zatwierdzono w dniu 6 lipca 2023 r. Sprawozdanie za rok 2023 złożono w dniu 26 lutego 2024 r.

(akta kontroli str. 88-149, 201-215)

5. W toku kontroli dokonano oględzin 3 miejsc magazynowania odpadów olejowych w MPWiK i ustalono:

- siedziba MPWiK, Rzeszów, ulica Naruszewicza 18.

Zużyty olej przechowywany jest w budynku warsztatów samochodowych na terenie siedziby spółki w 3 metalowych zamykanych korkiem beczkach po oleju o pojemności ok. 200 litrów każda. Beczki umieszczone są w metalowej wannie wychwytywającej na betonowej posadzce. Beczki oznaczone są napisem olej odpadowy wraz z odpowiednim kodem odpadu. Beczki posiadają odprowadzenie ładunków elektryczności statycznej. W wannie znajdują się także 2 worki z sorbentem. Teren objęty jest systemem monitoringu wizyjnego.

- Zakład Uzdatniania Wody MPWiK, Rzeszów, ulica Zwięczycka 36.

Zużyty olej przechowywany jest w magazynie odpadów niebezpiecznych – wydzielonym budynku murowanym na terenie zakładu – w metalowej zamykanej korkiem beczce po oleju o pojemności ok. 200 litrów. Beczka umieszczona jest w metalowej wannie wychwytywającej na betonowej posadzce i posiada odprowadzenie ładunków elektryczności statycznej. W budynku znajduje się worek z sorbentem oraz gaśnica. Teren objęty jest systemem monitoringu wizyjnego.

- Oczyszczalnia Ścieków MPWiK, Rzeszów, ulica Ciepłownicza 2.
Zużyty olej przechowywany jest w magazynie odpadów niebezpiecznych – wydzielonym budynku murowanym na terenie zakładu – w 2 metalowych zamykanych korkiem beczkach po oleju o pojemności ok. 200 litrów każda. Beczki umieszczone są w metalowej wannie wychwytywającej na betonowej posadzce i posiadają odprowadzenie ładunków elektryczności statycznej. W budynku znajdują się 4 worki z sorbentem oraz gaśnica. Teren objęty jest systemem monitoringu wizyjnego.

(akta kontroli str. 242-254)

6. W okresie objętym kontrolą Marszałek Województwa Podkarpackiego nie prowadził w MPWiK kontroli w zakresie postępowania z olejami odpadowymi. PWIOŚ przeprowadził w jednostce łącznie 3 kontrole (1 w roku 2020, 1 w roku 2022 i 1 w roku 2024), których tematyka obejmowała m.in. gospodarowanie odpadami. W kontrolach tych nie stwierdzono nieprawidłowości.

(akta kontroli str. 216-241)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następującą nieprawidłowość:

MPWiK nie dokonało zgłoszenia w systemie monitorowania drogowego i kolejowego przewozu towarów oraz obrotu paliwami opałowymi (SENT) nadania 12 przesyłek olejów odpadowych o masie przekraczającej 500 kg, do czego, jako podmiot wysyłający, było zobowiązane w myśl art. 5 ust.1 ustawy o *systemie monitorowania*. Obowiązek taki dotyczył łącznie 9 przesyłek pochodzących z Oczyszczalni Ścieków (3 w roku 2020, 2 w roku 2021, 2 w roku 2022, 1 w roku 2023 i 1 w roku 2024) oraz 3 przesyłek z siedziby MPWiK (1 w roku 2020, 1 w roku 2022 i 1 w roku 2024). Prezes Zarządu Spółki wyjaśnił, że powyższe wynikało z braku świadomości o istnieniu takiego obowiązku.

(akta kontroli str. 122-149, 199-200)

IV. Wnioski

Wniosek

W związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami, Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy o NIK, przedstawia wniosek o przestrzeganie wynikającego z przepisów ustawy z dnia 9 marca 2017 r. o *systemie monitorowania drogowego i kolejowego przewozu towarów oraz obrotu paliwami opałowymi* obowiązku dokonywania zgłoszenia w systemie monitorowania drogowego i kolejowego przewozu towarów oraz obrotu paliwami opałowymi (SENT) nadania przesyłek olejów odpadowych o masie przekraczającej 500 kg.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Delegatury w Rzeszowie. Prawo zgłaszania zastrzeżeń, zgodnie z art. 61b ust. 2 ustawy o NIK, nie przysługuje do wystąpienia pokontrolnego zmienionego zgodnie z treścią uchwały w sprawie zastrzeżeń.

Obowiązek
poinformowania
NIK o sposobie
wykonania wniosku

Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK należy poinformować Najwyższą Izbę Kontroli, w terminie 21 od otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykonania wniosku pokontrolnego oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Rzeszów, 24 września 2024 r.

Kontroler
Wojciech Ostrowski
Główny specjalista k.p.

/-/

Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Rzeszowie
p.o. Dyrektor
Stefan Gados

/-/